

Előfizetési feltételek:
 Egész évre: 4 frt.
 Fél évre 2 " "
 Negyed évre 1 " "
 A „Falusi könyvtár”ra
 12 könyvre 1 frt. 20 kr.
 Egyes könyv ára 12 " "
 Elárusító ügynökök 30% jutalékban részesülnek.

SÁRRÉT.

Társadalmi és közművelődési hetilap.

A NÉPNEVELÉSI ÉRDEKEK ELŐMOZDÍTÁSÁNAK KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetési díjak:
 4 hasábos petit sor egyzéri hirdetésnél 4 kr.
 többszörinél 3 kr.
 Nagyobb és többszöri hirdetések feletten kedvezően eszközöltetnek.
 Nyilttér soronként 15 kr.
 Bélyegdíj minden egyes beigta tásért 30 kr.

Szerkesztő és kiadóhivatal: Főuteza 4-ik szám, hova az előfizetési pénzek, kéziratok és megkeresvények küldendők.

Előfizetéseket folyvást elfogadunk s teljes számú példányokkal szolgálhatunk.

A kiadóhivatal.

IX. Pius és a pápaság.

Budapest, 1878. febr.

Csikorgó téli időben, mezitláb állott Európa egyik leghatalmasabb fejedelme a régi krónikák feljegyzése szerint az erélyes pápák legerélyesebbikének ajtajánál, míg végre kegyesen feloldoztatott szörnyű vezeklése alól. E példán kívül még számtalan esetet tudnánk fölemlíteni, melyek bizonyítják ama rendkívüli hatalmat, mely az egyház látható fejének kezében központosult.

De nem is lehetett másképpen ama sötét századokban, s bármily vészthozó volt némely pápa uralkodása, bármily romlott példányok vezették is néha a bekötött szemű világot, — tagadhatatlan, hogy a szellemi fensőbbiséget ők képviselték.

Hibájokul lehet felróni, hogy vakbuzgók fanatikusok voltak, de azon szívósság, melyet hatalmas kitzdelmeikben kifejtettek bámulatra ragadja a mai idők ombereit is.

Czéljaik sikerét lényegesen elősegítette ama csudálatra méltó határokig vitt centralisatio, mely a hierarchiára támaszkodva tevékenységük góczpontját Rómába a pápa kezeibe tette le.

Ennek a koncentrikus erőnek hatalmas erélyét a XIX ik század felvilágosított második felében sem szabad figyel-

A „SÁRRÉT” tárczája.

B A T Y U B Á L.

Torda, 1878. febr. 19.

„Ah, mért kell a boldogságban Öntudatlan érezni: Hogy azt egy szempillantásban El is lehet veszteni!”

TOMPA.

Még most is csengenek füleinkben a b. ujfaluí zenészek hegedűinek andalító, szívvidító és lábmozgósító hangjai. . . .

Még most is ég a szivekben gyújtott tűz, melyet azon sok szép hölgy szemsugárai lobbantottak fel, kik megjelenésükkel oly magasan tüntették ki a bihar-tordai batyubált minden más vidéki mulatságok felett. . . .

. . . . Nem is csoda, a Sárrét legszebb virágai adtak itt találkát egymásnak, a Sárrét legszebb asszonyai igyekeztek itt egymást jószágban és kellemben felülmulni. Egy kedélyes házi, mondhatni családias jellegű estély volt itt. — szép ifjú hölgyek fiatal asszonyok, derék férfiak által, — folytonos jókedv mellett megtartva.

Ne gondolják t. olvasóm, hogy vagy a szép szemek, vagy a hegedű hangjai, vagy talán a szeszélyes italok élvezete kenyerezett volna le. Egyáltalában nem. „Nekem a bor nem szokott megártani.” A szép szemekbe

men kívül hagyni, s a ki azzal mérközni akar, jól számot vessen erejével.

A római pápa ma is 190 millió hívő lélek felett uralkodik, kiknek ragaszkodását, odaadását az egyház látható feje iránt mi sem bizonyíthatja jobban, mint azon esemény, mely szemünk előtt folyt le. — IX-ik Pius pápaságának 25 éves jubileuma. 1868 april 11-én tartatott ez meg rendkívüli fényvel, s mint feljegyezték — a világ minden részéből előzarándokolt kegyes atyafiak 25 millió fial gyarapították a pápai magán vagyont.

A pápai szék legutóbbi időben azt lehet mondani nem látszott egyébbnek, mint élő tiltakozásnak minden szabadelvíl haladás ellenében, mint egy korhadásnak indult sziklának, melyből a tenger viharos árja egyes darabokat leszakít ugyan; de egészben megdönteni nem bírja.

Képviselte a stabilitást a haladás folytonosságának közepette, a megnem alkuvást a létező viszonyokkal szemben. a kérlelhetetlen gyűlölséget a liberalismus, a világi hatalmak ellenében.

Ennek az irányynak egyik agastyán képviselője dőlt ki a napokban az élők sorából.

Halála nem volt váratlan. A hatvanas évektől kezdve gyöngéledő volt, de az elkerülhetetlen vég csak most következett be, miután megérte nagy ellenfelének, Olaszország egysége megalkotójának Viktor Emánuelnek halálát.

Ma már nem csak a Quirinál, de a Vaticán is gyászol, s ki tudja, hogy a chaos ama rémitő tömkelegében, mely Európa politikáját jellemzi, mily nyomokat

pedig szeretek ugyan gyönyörködni, de nem hiszek nekik, mert egy szép leánynak sincs igaz szeme, a mennyiben azok a szép szemek mind szivrablók.

Mindenek felett elragadott engem, az estély barátságos hangulata és azon egyetértés, mely az egész mulatság alatt fentartotta magát nem, kor, rang és vagyon különbség nélkül.

Karnevall herezeg szerény falueskánkat is megtisztelte az idén magas látogatásával, mint örültek neki mindenfelé! lehetetlen a lelkesedést plajbással lefesteni, s mint aféle nagy uraságnak, igyekeztek is neki jó kvártélyt extemporizálni; így történt, hogy özvegy Székely Gáborné ő nagysága kastélyának termei nyitak meg a nagy vendég előtt. Három nagy terem volt megtelve a tiszteletére megjelent küldöttséggel. A legnagyobbik termet a fiatalok foglalta el, igyekeztek is hódolatukat a herczegnek mielőbb bemutatni, mert már 7 órakor megkezdtek Terpsichore művészetét. A többi termekben, — a véralkakat szerint, — részint vitakoztak, kártyáztak, vagy pipáztak, részint borozgattak. — Nagyszerű látványt nyújtott egy mindenféle, — csemege, pecsenye, torta, a legválogatottabb inyesiklandozó és étvágygerjesztő alakban rendezett étellel és itallal garnirozott terem. Mind a herczeg tiszteletére.

A háziasszony tisztet Vattay Gézané urhölgy teljesítette, Nadányi Gyuláné, Szabó Józsefné és Toperczer Kálmánné urhölgyek közreműködésével, oly kifogástalanul és szeretetreméltóan, hogy hálátlanság volna tőlem

fog hátrahagyni e két hatalmas tényező kidölte?!

A nélkül hogy e téma fölött elmékedésekbe bocsátkoznánk, vessünk egy futó pillantást az elhunyt pápa eseményekben gazdag életére. Ily hosszú élet, ha nem oly rendkívüli körülmények közt folyt volna is le, — megérdemelne figyelmünket; hát még így?!

IX-ik Pius, családi néven Giovanni Maria Mastai-Feretti gróf, a legelőkelőbb olasz családok egyikének volt sarja. Némelyek azt állítják, hogy anyja zsidó nő volt. Ifju korát egyes liberális életirók nagyon is szabadnak festik, a mi nem is valószínűtlen. Kezdetben a volterrai collegiumban nyerte kiképzését, de 1815-ben áthatva Olaszország egységének nagy eszméjétől felakarta magát vétetni a nemes ifjak testőrseregébe, de súlyos testi baja (nyavalya törés) miatt ott be nem vették.

Ekkor theologus lett, s 1823-ban, mint Muzi érsek kísérője Dél-Amerikában utazott, hol számos jelét adta kitünő személyes bátorságának. Visszatérván Rómába már 1827-ben spoletói érsekké nevezetett ki; az egyház állam lázadása alkalmából az ő egyházmegyéje nyugodt maradt. 1832-ben imoliai érsekké nevezetett ki; 1836-ban mint pápai nuntius Nápolyban működött a cholera dühöngése közepette; 1840-ben lett bibornok, s 1846-ban emeltetett a pápai székre.

Olaszország liberálisai vérmes reményekkel tekintettek az ujon választott pápára, hogy miért nem teljesedtek azok be — arra igen sok ok összejátszott.

Az új pápa azzal kezdte, hogy a cor-

elhallgatni azon általános elismerést és köszönetet, melyet ezen estve élvezetében, irányában mindenki érezett és igyekezett kimutatni. Övé volt különben az eszme is, őt illeti a kivitelben az oroslány rész, legyen övé az érdem is. Eljen sokáig!

En valaha értettem a botanikához, s mint aféle némileg szakavatott embert rendkívül meglepett az, hogy a Sárréten mily gyönyörű és nemes virágok teremnek. Egy sarokból gyönyörködve legeltettem szememet azon szép virággyűjteményen, melyet ez estélyre csaknem egészen a Sárrét produkált. . . .

. . . Itt egy szép rózsát látunk idestova hajlani. Eleinte nálunk tenyészett, de később Budapestre vitetett, s most mint fesledő rózsabimbó hozatott le onnan, szépsége által elbájolni minden virágkedvelőt. Neve e rózsának Székely Izabella k. a. fehér tarlatán ruhában, csinos szabású fehér atlasz derékkal. Amott egy tavaszi virágot egy kedves kis ibolyácskát fedezhet fel a vizsgáló szem, nem akar feltűnni, de azért aki egyszer megpillantja, sokáig elidőzik a kedves arczon; a szerény kis ibolyácskát Szabó Julia k. a. -nak hívják, egyszerű, de elegáns fehér moll ruhában. Hát az a fehér lilium rózsaszínű satin ruhában! ugyan ki lehet az? Mondhatom szép kis leány, megsugom hogy: Govrik Erzsike k. a. Nagyváradról.

A virágkoszorúnak végehossza nincs, ismét láthatni egy rózsát, nefelejtset, ibolyát, gyöngyvirágot stb. azonban jegezünk fel neveiket, mert igazán állithatom, hogy megérdemlik; Kis Amália k. a. Szöllősről, fehér

ruptiót, mely Rómában mindennemű alakban burjánzott radicaliter kiakarta irtani; több magas hivatalnokot elcsapott, általános amnestiát adott a politikai menekülteknek, a katonai bizottságokat eltörölte, s 1847-ben a képviselőtestületnek egy nemét föllállítá.

A 48-iki forradalmakat megelőző lázas izgatottság közepette a pápa megígérte, hogy az olasz függetlenség kivívását helyeselni és támogatni fogja, s mártius 14-én kihirdetetté az alkotmányos alaptörvényt.

De mikor Károly Albert az öt támogató római önkéntesekkel együtt megveretett Vicenzánál; a pápa rögtön nézetet változtatott, s kárhóztatta Itália harcát Ausztria ellen.

Ekkor a római nép nyílt lázongásba tört ki. 1849 febr. 5-én kimondatott a római köztársaság, melyre a pápa tiltakozással válaszolt.

A köztársasági párt nem soká tartotta magát. A katolikus hatalmak beavatkoztak, s Róma július 2-án hősies küzdelemben megadta magát s a pápai uralom újra kikiáltatott.

Az egyházfő hatalmát azonban csak a francia szuronyok tartották fenn, s 1861-ben az olasz parlament enunciaálta, hogy az egységes olaszország fővárosa: Róma, s a pápa birtoka most már csak az úgy nevezett „patrimonium petri” re szorítkozott. A francia megszálló hadsereg egész 1870. júl. 18-ig tartotta birtokában Civita Vecchiát, ekkor kivonult onnan s az olasz csapatok nem sokára bevonultak a pápai területre.

1870-ben hirdettetett ki a csalhatatlansági dogma, s ennek mintegy nagy sátrája gyanánt 2 hónap múlva megsemmisítették a pápai állam.

Ettől kezdve a jogesorbitásoknak egész sora keletkezett, s a pápa gyámoltatva a jézsuiták tanácsától passiv, de annál makacsabb harcot folytatott Victor Emánuel ellen.

A hosszú harctól nem tagadhatjuk meg a szívósságot, bátorságot, de hogy egy köznapi hasonlattal éljünk olyanforma volt ez, mint mikor egy vad indián csapat a maga kezdetleges fegyvereivel akarja megverni a kitlő eszközökkel bíró fegyelmezett európai katonaságot.

batisztban, késsel díszítve. Pozsgay Ilka k. a. fehér creplisse ruhában, piros díszítésménnyel, Lindenmayer Emma k. a. N.-Váradról, fehér moll ruhában. Os v áth Etelka k. a. Mező-Keresztesről, kék kreton ruhában, Tardy Katicza k. a. B.-Ujfaluból, fehér atlasz vörös díszítéssel. Ötvös Emma k. a. (Torda) fehér mollban rózsaszínű muslinnel, Toperczer Lenke k. a. N.-Váradról, fehér batisztban. Kelemen Erzsike k. a. Dancsházáról, fehér pikétben, Tiszay Janka k. a. piros tarlatán. Tiszai Erzsike k. a. fehér mollban (Torda). A Szacs v ay nővérek B. Ujfaluból, feketében piros díszítéssel. stb. Fialat asszonyok voltak: Nadányi Miklósné urhölgy, Kis Elekné urhölgy, Schá v elné urhölgy stb.

A füzértáncz 3 órától 5-ig tartott, ezzel azonban nem lett vége a tánczolásnak, mert tökéletes nappal volt már, midőn az utolsó hintó a kastélyból 8 órakor elrobogott. A mulatság azért még ezután is tartott, mert 8 óra után a tánczot, poharak csengése, sok szép toaszt és egy pár régi zamatu busmgyar nóta, — persze vigákkal variálva, — rekesztette be másnap délbe 11 órakor.

Láblógázy.

A pápai fegyverek a hosszas használatban megkoptak, s a villámok melyeknek most sínesen sztkében a Vatican — teljesen elvesztették egykori értéküket; de ismételjük ezt a hatalmat mindaddig míg a tudatlan nép nagy tömege létezik — figyelmen kívül hagyni nem szabad.

Nem tartjuk érdektelennek a pápa választás szertartásait czikkünknek mintegy pótlékaul felemlíteni. A lyoni zsinat által szentesített választási rendszer divatozik most is, s conclave választásnak nevezetik. Választási joggal csak a jelenlevő bibornokok bírnak. A távollevők helyettest nem küldhetnek. A leghatalmasabb katolikus fejedelmeknek joguk van tiltakozni egy bibornok ellen, ki nem is választható meg. A választás egy egészen elzárt helyen tartatik meg, s a választás színhelyét a választás megtörténte előtt senki el nem hagyhatja.

A választás vagy szótöbbséggel vagy egyhangulag történik. A választás után a megválasztott felszólíttatik, ha elfogadja-e a választást, ha igen, azonnal kijelenti a nevet, melyet, mint pápa viselni akar, azután pápai diszruhába öltözködve visszavezetetik a választó kápolnába, hol az oltár előtt ülve fogadja a bibornokok hódolatát e közben a conclave megnyílik s harangzúgás hirdeti az örvendetes eseményt. Erre a sixtini kápolnában következik a második tisztelgés, — Péter templomban pedig a harmadik nyilvános hódolat, mire a pápa a népnek apostoli áldást ad. A bibornok dékán az ostiai püspök által fölszenteltetvén, következik a koronázás. Ha a választott nem volna áldozár, előbb áldozárrá, azután püspökké szenteltetik Koronázás után a pápa ünnepléses menetben a Vaticanba vonul.

Antivető.

Fővárosi hírek.

A vázügyi javaslat általános tárgyalására kedden megtörtént a szavazás a képviselőházban, melynél fogva a kormány javaslata 36 szótöbbséggel elfogadottnak, mire e sorok napvilágra kerülnek talán már a részletes tárgyalás is belesz fejezve. A keleti ügyben ugyanakkor választott Tisza minisztereln. mely épen nem békés színezetűnek mondható. A fegyvergyárakban fokozott tevékenységgel dolgoznak, a munkásokat megszaporították s két hét óta sok robbantó gránátot készítettek. A meggyilkolt Gr Szapary Imréért engesztelő misét tartottak az egyetem templomban. A Wagner Perczel-féle párbajban részesekek pedig szerdán hirdettetett ki a kir. tábla ítélete, melyre azonban vádlottak mindannyian fellebeztek. A Kisfaludi-Társaság „Évlapjaiból” a 13 ik kötet megjelent; az alapítók kik azt bekötve óhajtják birni, lev. lapon tudósítsák Ráth M. kiadót, ki a szerint intézkedni fog. Mészáros Ferencz nagy érdemű közokt. min. tanácsos, tulfeszített munka következtében lett megbetegedése folytán e héten elhunyt. Béke hamvaira! Csanády Sándor orsz. képviselő a f. hó 15-én mondott beszédében hevesen megtámadta a kormányt elannyira, hogy tőle az elnök megvonta a szót.

Amerikai varrógép-ipar.

Ki hitte volna ezelőtt 25 évvel, mikor egy új találmánynak még csak első kezdeményezései lettek ismeretesek Amerikában, hogy ez új találmány legyen hivatta sok embernek, különösen a nőknek kezét pótolni, vagy legalább azoknak munkáját oly egyszerű mérvben megkönnyíteni és gyorsítani; ki gondolta volna, hogy ez a találmány, a varrógép a nők társadalmi állásában valódi átalakulást legyen képes előidézni. A varrógép nemcsak eszközt nyújt a varrónőknek, kinek a megélhetés különben oly nagy gonddal jár, hogy magát kellőleg és tisztességesen táplálhassa s társadalmi állását illőleg fentarthassa; de a családi életben is oly megtakarítást eredményez, mely ez ideig a kézimunkák lassuságánál fogva elérhetlen volt; főleg ha még a családanyának egy sereg apró gyerekről is

kell gondoskodnia, a varrógép segítségével most néhány óra alatt többet kereshet, mint eddig többheti megfeszített kézimunkával.

Mint minden új találmánynak, úgy a varrógépnek is sokáig sok ellenségeskedés és méltatlan előítéletek ellen kellett küzdenie, míg jelenlegi helyét a társadalmi életben kivívhatta.

Az, ki csüggedhetlen tevékenység és fáradhatlanság által a varrógépet folytonos javításokkal oly világszükségleti czikké tudta tenni: Singer J. M. amerikai polgár.

Singer J. M. német szülőktől származik, kik kivándoroltak Amerikába. Singer J. M. adott lételt a varrógép-iparnak, mely most sok százezer embernek ad foglalkozást és kenyeret. Singer J. M. varrógépgyárai — czég: „The Singer Manufacturing Co New York — még az amerikai nagyszerű fogalmak szerint is utolérhetlenül állanak.

Hogy a t. olvasóknak fogalmuk legyen e nagyszerű telep kiterjedéséről, néhány hiteles adatot közlünk itt: A Singer féle telep áll négy gyárból Amerikában, melyek 7500 munkást foglalkoztatnak, s nagyszerű fametsző gyárakat, se'yemfonodákat stb. foglal magában. Legnagyobb az Elisabethporti (States New York, North-Amerika) gyártelep. Ennek az épülete oly roppant területet foglal el, mint 30 a napkeleti tartományok közül. Az e gyártelephez tartozó szabad téren van a kézművészet saját vasútja, mely egyenes vonalban mintegy nyolcz kilométernyi hosszúságot tenne ki. A főépületnek van hat emelete, melyek között a föld alatt van. E gyárban készülnek az emberi szellem és tetterő segítségével a legtökéletesebb gépek, s épen ezáltal lehetséges, hogy az amerikaiak a varrógépeket oly szigorú pontossággal, és egyenlőséggel készítik, hogy azok teljesen elűnjek az utánzatoktól (Németországban s más egyébütt utánzó varrógépektől.) A The Singer Manufacturing Co. czég, fizetési évenként 2.200.000 dollárra (több mint 5 millió 875.000 ft) rugnak. Az ezernyi munkásokon kívül a Singer Company egyedül csak az Egyesült-Államokban 1800 utazó ügynököt foglalkoztat. A fióktelepek nagy számával együtt, de nem számítva az alügynökségeket, az e czég szolgálatában álló egyének száma bátran tehető 40,000 re. Átlag évenként 250000 varrógép készíttetik; 1876-ban a The Singer Manufacturing Co. czég 262.316 varrógépet adott el. Hogy e gépek Európában is mily jelentőséget vívtak ki, kitűnik abból, hogy Magyarországon, Ausztriában és Németországban Neidlinger G. vezér ügynöksége alatt a czégnak nem kevesebb mint 63 fiókja, Angolországban és Franciaországban 61, Hollandiában 9, s Péterváron, Stokholmban, Brüsszelben, Madridban mindenütt egy-egy üzlete van, s alügynökségek által képviselve van majd minden nevesebb városban. Ausztriában a 60-as évek óta saját üzletei a gyárnak Bécsben, Prágában és Linzben. 1876 óta Magyarország fővárosában Budapesten is (váczi utcában a vastuskónál.) Az 1876 iki philadelphiai világkiállításon a Singer-féle családi, szabó, cipész és más kézműves-varrógépek a legnagyobb kitünteté t nyerték mely csak egyáltalában adható volt; a legteljesebb szerkezetért s azon nagy használati képességért, melynél fogva azt oly sok czélra használhatni. E nagy eredmények dacára is a The Singer Manufacturing Co. még mindig oda törekszik, hogy a varrógépeket tökéletesítse s az új iparágak részére is használhatóvá tegye. A családi gépeknél eszközölt jelentékeny javításon kívül az említett czégnak sikerült egy igen czélszerű tűzelőgépet a cipészek, továbbá javított gépeket a szabók, nyereggyártók, zsákgyárosok, könyvkötők stb. számára létrehozni.

Az eddig mondottakkal a t. olvasó alkothat magának egy kis képet az amerikai varrógép-iparról, s még csak egy körülményt kell figyelembe ajánlanunk, mely a varrógép eladást Magyarországon némileg bizalmatlan s gyanutkeltő színben tüntette fel s egy fokra helyezte a részletlevelek s más, szédélgesen alapuló üzletek eladásaival, melyekkel leginkább a középosztályt szándékozták befűzni. (Ép az a körülmény, melynek meg kellene könnyítenie a középosztályhoz tartozóknak a varrógép vásárlását t. i. a részletfizetésre való eladás. szolgáltatott legtöbb alkalmat a visszaélésekre.) Az oka ennek sok gépgyáros szédelő eljárása volt, kik rossz áruikon (többnyire utánzatok vagy ujon fényezett régi gépek) így akartak tudadni. Száz meg száz ürügy volt, melyekkel az ilyen rossz varrógépeket azoknak, kik csak mentől olcsóbban akartak vásárolni, a nyakukba tolták.

Igérték 10 évi jótállást s több effélet, és ha a vevők, meggyőződve a gép rozsdaságáról, fizetni nem akartak, vagy pedig nem lévén keresetük, fizetni nem tudtak, kurtán bántak velük, a szegény vevő bepöröltetett, s elveszté a gépet, valamint a már fizetett részleteket, ha ugyan nem még többet is. A gépet, ha végletekre került a sor, az árverésen rendszeren az előbbi eladó vette meg csekély árért, akkor egy kicsit kicsiszolta, aztán megint a nyakába tolta valakinek, persze mint új gépet.

Ez az eljárás, melyet a szédelő kereskedők nagyon kedveltek, eléggé megmagyarázza, hogyan voltak képesek ezek az urak, a középsztyály u. n. „jóltévői”, sokkal olcsóbb áron adni gépeiket, mint maguk a gyári raktárak. Azelőtt sokan elfeledtek meggyőződni a gép jóságáról; csak azt nézték, hogy olcsó, és aztán megvették.

De a jó eredeti amerikai varrógépeknek, s különösen a Singer Co. féléknek, mind nagyobb mérvben való elterjedése a legfényesebb bizonyítéka annak, hogy a közönség most már egészen más szempontból ítéli meg a dolgot. Mai napság már, mikor a pénz nem özönlik úgy többé, mint az u. n. „gazdasági föllendülés” idejében, kiadott pénzéért mindenki jó és czéljait meg megfelelő varrógépet akar szerezni.

Nem csekély kérdés a varrógép vételénél a jótállás, a kereskedés kérdése sem. Az embernek mindig azt kell magától kérdenie: vajon léteznek-e az a cég, amelytől én a gépet vásároltam, addig ameddig maga a gép eltart? Ha az illető efelől bizonytalanságban van, ha a gép eladónak még nevét sem ismeri jóformán, annál kevésbé pedig annak főnállási biztosságát, akkor jobb, ha annak a gépeivel nem is kezd semmit. Ezernyi varrógép van a legkülönbözőbb nevek alatt, melyek közül sok nyilvánosan ajánlatot is, s melyek némelyike már bizonyos hírnévvel is bír, de améyek most már használhatlanul és hiába hevernek, miután gyárosaik nem léteznek többé, vagy pedig az illető vevő előt ismeretlenek. Ennélfogva arra nézve, aki varrógépet akar vásárolni igen fontos tudni, hogy ő nemcsak egy szilárd és jónevű gyárossal, de ép oly szilárd kereskedővel is lép összeköttetésbe, ki őt minden szükségességgel képes ellátni, ami csak megkívánatik a varrógép czélszerű kezeléséhez és használatához. Leginkább ezen alapul a jótállás, amelyet ugyan minden gyáros és eladó akár évek folyamára is megígér, de csak ritka esetben képes meg is tartani, mivel e gyárosoknak és kereskedőknek legnagyobb része ép oly váratlanul tűnik el, mint ahogy jött. Minden vevőnek érdekében áll tehát, hogy elővigyázó legyen, s ott vásároljon gépet, ahol meglehet győződve, hogy az üzlet vagy a gyár szilárd és állandó lételű. Így második főfeltétel végre oly varrógépet választani, melyet lehetőleg sokoldalulag lehessen használni.

Ezekben utmutatást adunk olvasóinknak, mit tartsanak szem előtt a varrógép vásárlásánál, s e közleményt azon kívánsággal zárjuk, hogy mindenkinek saját érdekében érdektelen háztartásban se hiányozzék egy jó és gyakorlati varrógép. A The Singer Manufacturing Co. New York, melynek magyarországi főraktára Budapesten a váci-utcában (a vastuskónál) van, egyszersmind minden nagyobb vidéki városban megbízható ügynökök által van képviselve.

Levelezés.

Érmihályfalva, 1878. febr. 15

T. Szerkesztő ur!

Városunkban egy hét óta bizonyos rabló-féle egyén vonja magára különösen a közfigyelmet.

Hogy ki ő, honnan jött s mit akar? elmondom röviden úgy, miként a hír mondja.

Neve Kovács Lajos, városunk szülötte, mintegy 24 éves, mesterségére nézve: suszter, bizonyos bűntettek miatt előbb a nagyváradi, majd a székelyhídi s végre a h. bősorrményi börtönökből megszökött s f. hó 7-én délben piacutczánkön végig hegédültette magát — fellegyverkezetten, Daezára azon fenyegetődzésének, hogy „aki közel megy hozzá — meglövi” — erélyes előjárásunk rögtön intézkedést tett elfogatására, s. . . amde ez alatt elillant. — Derék főbiránknak szeretne — mint hírlik — „egy jó estét” kívánni a miért ez róla „rosz bizonyítvány!” adott ki, midőn a n. váradi börtönbüntetés reá kimondatott, mintha bizony annak a főbiró volna az oka s nem ő, ki más bizonyítványt nem érdemelt.

Ezen körülmény a csendbiztosságnak bejelentvén,] járásunk csendbiztosa s három legénye a teg-

napi napon jöttek ki Székelyhidról, most igen szorgalmasan nyomozzák a „jó madárt”, ki, miután körözve is van — hihetőleg rövid idő alatt kézre fog keríteni.

Annak idejében meg fogok még erről emlékezni.
Most — isten aelünk!

r. 1.

Belföldi hírek.

Nagy József Biharmegye köztisztviselőjében állott veterán bizottmányi tagja, a széles körben ösmert rendületlen hazafi, az ügyvédi kar neszora, s néhány év előtt városunk közönségének a Hg Eszterházi perben volt meghatalmazott ügyvéde, — meghalt N.-Váradon, tevékeny és munkás életének 78-ik évében. A ki ismerte, őszinte szívből fájjalja a derék férfi elhunytát, ki páratlan becsületessége, a közügyek iránti buzgóságánál fogva a régi kor kimagasló alakjai közzé tartozott e megyében Aldás lengien porai felett! **Simonffy Imre** Debreczen város polgármestere királyi tanácsosi ranggal díszített fel, mely alkalmából tisztelői nagy díszlakomára készülnek. **A Kolozsvár és N.-Várad** közt eddig fennállt szünügyi viszony felbomlóban van. **Szerencsés** pápaválasztásért mindenféle a házában ünnepélyes istentiszteleteket tartottak a r. kath. templomokban. **Fehérmegyében** a régi jó magyar „kör”-tánczot kezdik felkarolni, főurak, mint iparosok egyaránt buzgólnak annak minél elterjedtebbé tételében. **Dicséretre méltó dolog! Ez is hazafiság.** A szepesszombati takarékpénzt évzi zámmérlegét és vagyon kimutatását, mely német nyelven van szerkesztve „Teschen”-ben, porosz Szileziában nyomatta!) Auch gut.

Ujdonságok.

* **A b-ujfalui polgárikör** vagyoni állapotának megvizsgálásával buzgólkodott e héten az egyll. választmánya, melynek folyamán kitűnt, hogy tulajdonképpen a kör pénzügyi helyzete nem épen annyira kétségbeesítő, mint híre volt. Ugyanis van az egyletnek a ctívájja: a f. évi május 1 ig régibb és újabb tagsági díjjakban, kinlevőségben, — melyből a legnagyobb rész remélhetőleg be is vehető = 403 frt. Kiadása ezzel szemben máj. 1-ig, mint az egyleti év végeig = 14) frt. Ennélfogva feleslege mutatkozik. Ehez tudva még azt, hogy billárd és kártyából is csak jön be valami, tehát az állapot nem épen egészen veszélyes. Az igaz, hogy az egylet helyiség felszerelése s a billárd vételárára fordított összegből még fenn van 320 frt váltótartozás a helybeli takarékpénztárnál, de ez sem félemletes körülmény, mivel okszerű gazdálkodás s a kör tagjainak száma ez összeg koronkenti törlesztését, minden nagyobb nehézség nélkül lehetővé teszik. Az egyedüli és főbaj e kör életében azon fagyos közöny, mely helyiségeinek nem látogatásában gyökerezik; ezt kell megtörni s a közös cél felé rang és osztály különbség nélkül együtt hatni, így lesz majd több jövedelem a játékból s a társasélet, valamint vele a „kör” állapot is virágozni fog. Félre tehát a közönyösséggel!

* **A kisdudóvoda** javára rendezendő márczius 14-iki hangversenyre ujabban egy kedves műkedvelőt lehetett szerencsénk megnyerni: **K a p p é c z y V i l m a k. a t** Debreczenből. Gazdag lesz tehát érdekes részletekben ez estély, mely joggal megfogja érdemelni, hogy mentől nagyobb közönsége legyen. Az értesítések és műsorozatok már a jövő héten szét fognak küldetni.

* **A b-ujfalui járásbiróság** ismét elveszti albiráját Toperczer Kálmán albiró ur csak néhány nap előtt léptetett elő Margittára járásbiróvá. Vajjon ki lesz utóda? e kérdés merül fel önmagától, vagy lesz e jelentékenyebb változás is, mivel a szárnyaló hír régebben beszél a köztisztviselő álló járásbiró előléptetéséről is. Adja az ég, hogy a netalán czélba veendő változás habár az egyes előléptettek előnyére, de főleg a közérdek javára döntessék el! Ha ez történik meg, ugyaztán könnyebb szívvél válhatunk meg azoktól, kik mig köztünk éltek, a becsülés és tisztelet süzte őket körül.

* **A „polgári kör”** saját könyvtára javára f. é. febr. 28-án — a sorozás alatt — a városház termében zártkörű „házi asszociáció” fog rendezni, melyre a meghívók már szétküldtek s melyet különös figyelmébe és pártfogásába ajánlunk t. polgártársainknak s pedig annyival is inkább, mivel ez estély egész tiszta jövedelme egyedül új könyvek beszerzésére fog fordítottatni. Kilátás van hozzá,

hogy kedélyesen és fesztelenül fognak mulatni, kik ott megjelennek. Belépti díj 60 kr. de felülfizetések is köszönettel fogadtatnak. Pártoljuk a jó ügyet!

* **Sajtóhiba.** Lapunk f. é. 6 ik számában a vezércikkben e czim alatt „Tartsuk meg az árva vagyont a községeknek!” értelemzavaró sajtóhiba csuszott be, ugyanis az 1877 ik évi XX. t. cz. helyett tévesen 1878. évi XX. t. cz. lett szedve, — mit is ezennel, habár kissé későn, de utólagosan is jónak láttunk helyreigazítani.

* **Vége a vancsodi bandának.** Fölkötötte magát ugyanis a napokban az öreg primás, ki mig élt jóra való becsületes polgára vala a községek s kit mindenféle ösmertek a falukban, mert már régebben jó hirt nevet szerzett ezen egyszerű földmives emberekből álló zenekarnak. Mint értesülünk családi búvitte e borzalmas lépésre a szerencsétlen öregot.

* **Az Oleander mérges.** Ki hinné s pedig mégis úgy van, hogy a kereteink, városokon főleg czukrászdák és kávéházak előcsarnokainak pompás díszül szolgáló, mindenki által ismert u. n. Oleander növény cserje egy határozott mérgező anyagot rejt magában. Csak nemrég meríté ennek valóságáról a keserű tapasztalatot egy furta polgár, ki szárirott Oleander levelekből készített magának herbatheát — állítólag — hideglelés ellen; de megis járta, mert a növény ártalmas forrázatának élvezete folytán heves mérgezési tüneteket kapott, valamint csakis a rögtön ért és jól alkalmazott orvosi segélynek köszönhető életben maradását. Tanuságot vonhat ebből a nagy közönség, hogy jól teszi, ha betegségének orvoslására előbb értelmes orvoshoz fordul, semmint többnyire vén banyák oktalan javaslatai után indul el s ez által magát nem ritkán a legborzasztóbb életveszélybe dönti.

* **A városi képviselő testület** f. hó 21 én tartott ülésében egyhangulag kimondta, hogy a f. jul. 1-én életbelépendő gyámügyi törvény hatályba jötével is megfogja tartani községi gyámkezelés mellett a városi árvtömömet; s e miatt kérvényét a m. közgazg. bizottsághoz benyújtja. Ezzel kapcsolatosan megemlítjük azt is, miszerint tudomásunk van róla, hogy több község is hajlandó volna az árva tömegek kezelésére nézve egyesülni s ez ügyben óhajtának egy a vidék előjárói s az értelmiség tagjaiból egybehívandó értekezletet. Melylyel egybefüggésben a telek-könyvi ügy is tárgyalandó lenne. Bizony feltette údvös volna ez, azért legyünk is rajta s mozgassuk ez eszmét!

* **Táborszky és Parsch**, nemz. zeneműkereskedésében megjelent s minden hazai könyvtárban utján megrendelhető: „In Weindlingau, ist der Himmel blau“ Marsch; szerző Róth Ferencz, ára 50 kr.

* **Grimm János** szintársulatáról közelebb azt írjuk, hogy városunkba készül, azonban vett értesülés szerint ezt oda módosítjuk, miszerint a városi hatóság nem adván neki engedélyt a bejövételre (?) a szerencsétlen társulat most Zsákán ütötte fel 20 tagból álló társulatának tanyáját s megkezde működését. Csak mondtuk mi azt mindég, hogy Zsáká még felülkerelkedik rajtunk, ha nem haladunk!

Külföld.

Az új pápa megválasztott. Pecci bibornok személyében, ki XIII ik Leo nevet vett fel. **Vallási fanatizmus.** Rómában a szentség kápolnában ottani ministránsok szálinként egy frankjával (42 kr. ezüstben) árultak az elhunyt pápa szalmazsákjának tartalmát. **Az angol hajóhad** visszavonult a Bosporusból, Muszkaország ama biztositása mellett, hogy nem fogja megszállani Konstantinápolyt. **A kongressus meghívói** Baden-Badenbe f. hó 20-án küldték szét a külügyminiszteriumból. **Előkelő angol hölgyek** társaságot alakítottak, melynek czélja olcsó divatcikkkel ellátni a hölgyvilágot. **A Muszka- és Törökország közt** létrejött véd és dacszövetség már ténynyé vált de csak a végleges békekötés után hozzható nyilvánosságra. **Az oroszok** számos elfogott lengyelt — kik török szolgálatban váltak — kötélt által kivégeztettek.

Közgazdaszat.

Piaczi árák.

B-Ujfalu, február 21-én.

Tiszta buza (Hektoliter) 6 ft 50 Kétszeres 5 ft 30. Rozs 4 ft 25. Árpa 3 ft 30. Kukorica 3 ft 50. Zab 2 ft 46. (100 kilogramm)

Szalonna 48 ft. Szalonna (1 kilog.) 48 kr. Disznóhús (egy klg.) 36 k. Marhabús 34 k. SÓ (100 kilogramm) 13 ft. SÓ (egy kilogramm) 13 kr. Disznózsír 50 krajezár Szesz 40 krajezár. Köleskása (egy liter) 8 k. Lenese 8 k. Borsó 7 k. Paszuj 9 k. Lángliszt (100 kilogramm) 24 ft Zsemlyeliszt 23 ft. Kenyérliszt 22 ft.

Heti árfolyam
a budapesti tőzsdén febr. 17.
(Eredeti tudósítás)

E héten az itteni gabnapiacz szilárd alakot öltött, mely különösen búzára, kedvező állást mutatott már

a hét elején. A piaci készlet csakhamar kiürített s mert csak gyér szállományok érkeztek, ennél fogva az árak is szilárdultak. Az élénk forgalom mintegy 80000 M.m.ra rugott s

Buza 10 ft. 25, kr — 10 ft. 35-ig.
Ugyanez tavaszra 10 ft. 80 kral jegyeztetett.
Rozs. 10—15 kral szinte emelkedett.
Árpa, változatlan maradt 7 ft. 30—8 ft. 75-ig.
Zab 6 ft 55 kr. 6 ft 75, ig.
Ugyanez márcz—aprilsre 8 frt 77 és fél kr.
Maj—Juniusra 6 ft 85 kr.
A kukoricza még mindig erősen kerestetett 7 ft 40 kr. — 52 és fél kr.

Lisztüzlet hasonló élénk hullámzást mutatott s 10—20 kral javult.

Gyapju, változatlan, mint eddig s leginkább a durva áru kerestetett.
Szesz hasonlóul szilárdult 23³/₄ — 33¹/₄ kral per 100 liter 0/0.

Disznózsír csekély üzlettel dicsekedett s Szalonna, mint eddig 48 ft 50 — 49 fttal fizettetett.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos.
VASS JENŐ.
Szerkesztőtárs: **Detrich Endre.**

HIRDETÉSEK.

Dr. Handler Mór

orvos, sebeszdor, szülész és szemész, gyógyít gyökeresen fonyes és tartós siker biztosítása mellett minden mű

TITKOS

betegségeket

1) az önfertőzésnek minden következményeit, úgy mint

megömléseket,

az ingerlékeny gyengeséget, az ondfolyást, különösen a

tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt):

2) **hugycsőfolyásokat** (még oly idülteket is), a nemzőrészek bujakkóros fekélyeit és másodrendű bujakkórt minden alakjában és elcsufításában;
3) **hugycsőszűkületeket;** XXXIII. 20—24.
4) friss és idült nyákfolyásokat nőknél, azugynevezett fehérfolyást, és az oman erető

MAGTALANSÁGOT;

5) **bőrkiütéseket;**

6) **a húgyhólyag betegségeit és mindennemű vizelési nehézségeket.**

Rendel napontként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5 ig és este 7 órától 8 ig.

LAKIK: PESTEN, BELVÁROS, KIGYÓ-UTCZA 2-ik SZÁM A KIGYÓ- és városház-utca sarkán. (Rottenbiller-féle házban)

1. emelet, bemenet a lépcsőn.
Díjjal ellátott levelekre azonnal választ adatik és a gyógyszererek megküldetnek.

1-878
A LEGBIZTOSABB és legkellemesebb szer

VÁLTÓLÁZELLELEN

CHININ-CSOKOLÁDE

és a CHININ-ÜZUKOR

Rozsnyai M. gyógyszerész Aradon (ezelőtt Zombán), melyeket a magyar orvosok ez termézet-vizsgálók naggyűlése Fiumában pályadíjjal ismerték ki.

Kapható, vagy megrendelhető a birodalom minden jó hírű gyógyszerésztárában. Valódi minőségben kapható: B-Ujfaluban a gyógyszerésztárában, Szarkadon Irjánovits, N.-Szalontán Podhracky, Belényesen Orley, E-Mihályfalván, Mátray, Derecskén Beliczay F. gyógyszerészeknél. A hamisítástól óvakodni kell.

Mindenki csak Rozsnyai M. féle pályakoszoruzott készítményét kérje és fogadja el.

CSASZ. K. OSZTR. SZABADALOMMAL

és porosz királyi miniszteri jóváhagyással.

Dr. Borchardt illatos növény-szappana, testbőr szépítésére és jobbitására, elismert hatékonysága minden bőrkiütéséknél, eredeti csomagocskákban bepecsételve 42 kr.

Dr. Suin de Boutemard zamatos fogszappana a fogak és a foghús épentartására és tisztítására a legáltalánosabb és legbiztosabb szer; 1/4 és 1/2 csomagocskákban 70 és 35 kr.

Dr. Beringuier növény hajfestőszere, valódi fest fekete, barna és szőke színre; teljesen fölszerelve kefével és csészével 5 f.

Dr. Lindes tanár növényi rudacs-kenőse a haj fényét és ruganyosságát fokozza ogyszersmind az oldalt haj összetartására is alkalmas; eredeti darabokban 50 kr.

Dr. Hartung chinahéj-olaj. A hajnövelése és szépítésére peccsételt és pohárban bélyegezett üvegben ára 85 kr.

Balsamos olajbogyó-szappan a bőr finomsága és puhaságára éltető és tartós befolyása által tűnik ki; 35 kros csomagokban.

Dr. Beringuier zamatos koronaszese, értékes illat- és mosóvíz, mely az életszerveket erősíti és üdíti: eredeti palaezokban 1 ft 25 kr., és 75 kr.

Léder testvérek balsamos földi-dióolaj szappan, darabja 25 kr. 4 db 1 csomagban 80 kr. Különösen családoknak ajánlható.

Dr. Hartung növény kenőse, a hajnövelés felkeltésére és felélesztésére, bepecsételt és üvegben bélyegzett téglékben 85 k.

Dr. Beringuier fü-gyökér-olaja, a haj és szakál sürítésére, és fentartására. 1 üveg ára 1 ft.

Dr. Koch növényecukorkái, ismert jelességtű háziszser, hűtés rekedtségre, nyálkásodás és torokkarczolásnál stb. 70 és 35 kros eredeti dobozokban.

Egyedüli elárúsítás fent kitett árak mellett: **B.-Ujfaluban** a Gr. Széchenyihez ezimzett gyógyszerésztárában mint biz. raktárban. **Budapesten** Török József gyógyszer. **Böszörmény** Lányi M. gyógyszer. **Debreczen** Csanak J. Berghoffer J. Geréby F. Dr. Rothschnack V. E. gyógyszer. **Kecskemét** Molnár János gyógyszer. **Miskolcz** Pasterner F. Mahr F. Nagy Károly Schöberl C. N.-Várad Janky A. Perlits L. **Pozsony** Bauer János. Heimrici F. Keszler J. gyógyszer. **Grossman A. F. Fischer J.** utódai **Szatmár** lakó M. Héder Sándor gyógyszer. **Szeged** Kovács A. **Barcsay** Károly gyógyszer. **Bauer József.**

Nagyban vásárlóknak ismét eladásra illő százalék biztosítottatik bármely biz. raktár által. Különösen óvást teszünk a Dr. Borchardt fiaczim alatt forgalomba lévő hamisítványok ellen, melyek iránt hatóságai ítélet van kezeink között.

7-15. XLIII. **RAYMOND és TÁRSA,** vegyészek s szabadalom tulajdonosok Berlinben.

Áruk és nyerstermények

ugyszintte mezőgazdasági, ipar-bányászati és erdészeti cikkek központi irodája.

Bevásárlási és eladási bizományüzlet, áruminta és bizományi raktárral.

Készpénzelőleg a legmagasabb összegig adatk azonnal sőt nagyobb műveletekhez szükséges töké is rendelkezésre állnak, legbecsületesebb és szolidabb feltételek mellett.

Általános kereskedelmi ügynökség bel és külföldi kivitelre és képviselésekre, egyenes összeköttetés a legnagyobb kereskedelmi ipari és tengerparti cégekkel Európában.

Külön osztály

— mint emberbaráti intézet —

minden állást keresők számára; elhelyez ő intézet. Ez ügyködés körébe tartoznak; a kereskedelem, műszak, bányá, erdészet, művelődés, ipar művészet, ének, zene, tudomány, tanügy és nevelészet bármely ágába vágó ajánlatok, melyek díjmentesen a legnagyobb megalégedésre ugy egyesek, családok, főnökök, vállalatok, társulatok, vagy uraságok kívánatára a legpontosabban közvetítettnek. Ez utóbbi ügyködés távol minden jntalomra való vágytól, egyedül az emberbarátság magasztos elvéből teljesítettik, s az azzal járó atyáskodó áldozatkészség egyedül emberies czélok elérésére szolgál.

BINDER LEO.

Vezérügynök és ezen emberiségi intézet tulajdonosa Bécsben, belváros

verlängerte Kärntnerstrasse 55 sz. 16—

(Üzlet alapítva 1854. évben.)